

Obsah

Předmluva	V
Seznam použitých zkratk	XVII
ČÁST PRVNÍ. Legislativní politika a tvorba práva	1
Kapitola I. Legislativní politika	3
1. Právní a legislativní politika	3
2. Tvorba práva a její poslání	4
3. Předpoklady pro tvorbu práva a její teoretický základ.....	7
4. Legislativněpolitické principy tvorby práva	8
4.1 Priměřenost a vhodnost práva	8
4.2 Souladnost práva a systém práva	8
4.3 Stabilita a dynamika práva	9
4.4 Svrchovanost zákona	9
4.5 Zásada veřejnosti práva	10
4.6 Nepřípustnost zpětné účinnosti	10
4.7 Derogace právního předpisu	11
4.8 Vše, co není zakázáno, je dovoleno	11
Kapitola II. Základní pojmy tvorby práva	12
1. Právní norma	12
1.1 Pojem právní normy, její předmět, obsah a struktura	12
1.2 Znaky právní normy	13
1.3 Druhy právních norem	15
2. Právní předpis	15
2.1 Pojem a znaky právního předpisu	15
2.2 Právní předpis a právní norma	16
2.3 Výklad právních předpisů	20
3. Právní řád	20
4. Legislativa a tvorba práva	20
4.1 Tvorba práva a normotvorba	20
4.2 Legislativa a zákonodárství	21
4.3 Legislativa a tvorba právních předpisů	21
5. Legislativní orgány	21
6. Legislativní pravomoc	21
7. Legislativní proces, jeho pojem a poslání	23
8. Obecný normativní právní akt a vnitřní (interní) předpisy	24
Kapitola III. Systém práva a systém zákonodárství	27
1. Pojetí a význam systémovosti práva a zákonodárství	27
2. Právní řád a jeho utváření jako systému	28

3. Metodické a legislativnětechnické požadavky na systémový přístup k právní regulaci	29
3.1 Vymezení a úplnost právní regulace	29
3.1.1 Problematika u dílčích právních úprav	30
3.1.2 Problém kodifikace	30
3.2 Vnitřní systematická uspořádanost, stejnorodost a souladnost právní regulace	31
3.2.1 Komplex právní úpravy	31
3.2.2 Formálně vnitřní uspořádání a členění právní úpravy	31
3.2.3 Stejnorodost předmětu právní úpravy	32
3.2.4 Systematizace právních úprav	33
ČÁST DRUHÁ. Právní regulace a její základ	35
Kapitola I. Poslání právní regulace, její možnosti a meze	37
1. Řízení společnosti pomocí práva	37
2. Normativní základ právního předpisu	38
3. Právní regulace, kontrola a zpětná vazba	39
4. Možnosti a meze působení práva	40
5. Efektivnost právní úpravy	42
6. Zajištění realizace práva	43
7. Shrnutí dosavadních zkušeností a závěry	44
Kapitola II. Legislativní záměr, jeho vznik a obsah	46
1. Legislativní záměr, jeho pojem a význam	46
2. Legislativní záměr a jeho obsah	46
3. Objektivní podmínky a subjektivní stránka vzniku legislativního záměru	46
4. Míra konkrétnosti legislativního záměru	47
5. Legislativní zadání a vznik legislativního záměru	48
6. Faktory ovlivňující kvalitu legislativního záměru	49
6.1 Dosažení předstihu pro realizaci legislativního záměru	49
6.2 Soustavné provádění analýz působení práva	50
6.3 Časový faktor přípravy a realizace legislativního záměru	50
6.4 Odpovědnost za přípravu a realizaci legislativního záměru	50
Kapitola III. Legislativní záměr a plánování legislativy	52
1. Předvídaní vzniku potřeby legislativního záměru	52
2. Prognózování v oblasti práva	52
3. Programování legislativních prací	53
4. Plánování legislativy	53
4.1 Cíl a předmět plánování	53
4.2 Předpoklady plánování	54
4.3 Subjekty plánování	54
5. Závěry k plánování legislativy	55
Kapitola IV. Odpovědnost za tvorbu práva a její vymezení	56
1. Odpovědnost za vydaný právní předpis	56

2. Odpovědnost za tvorbu práva a zákonodárná iniciativa	57
3. Odpovědnost za zdokonalování právního řádu	58
4. Úkoly legislativních pracovníků	58
ČÁST TŘETÍ. Legislativní proces	59
Kapitola I. Regulace legislativního procesu	61
1. Ústavní základ tvorby práva	61
1.1 Ústavní regulace tvorby práva	62
1.2 Zákonná úprava legislativního procesu v Parlamentu	64
1.3 Legislativní pravidla vlády	65
Kapitola II. Zahájení legislativního procesu	68
1. Rozhodnutí o realizaci legislativního záměru a zahájení legislativního procesu	68
2. Legislativní proces a zákonodárná iniciativa	69
Kapitola III. Komplex právní úpravy a jeho vnitřní souladnost	71
1. Komplex právní úpravy	71
1.1 Respektování zásady svrchovanosti zákona	71
1.2 Stabilita zákona a opodstatněnost podzákoného právního předpisu	71
1.3 Zmocnění k vydání podzákoného právního předpisu	72
1.4 Problém zmocnění k vydání prováděcího předpisu bez materiálněprávní úpravy věci v zákoně	73
1.5 Soulad podzákoného právního předpisu se zákonem	73
1.6 Souladnost právní úpravy s ostatními právními předpisy	74
1.7 Souběžná příprava zákona a prováděcího předpisu	74
1.8 Pravidla pro tvorbu podzákoných právních předpisů	74
2. Závěry	75
Kapitola IV. Komparace a tvorba práva	76
1. Komparace zdrojem poznatků pro tvorbu práva	76
1.1 Cíle komparace	76
1.2 Metoda komparace	76
1.3 Požadavky na komparaci	77
1.4 Komparace legislativního procesu	77
2. Sbližování právních předpisů České republiky s právem Evropských společenství	77
2.1 Mezinárodní závazky, jejich význam a vztah k legislativě	77
2.2 Právo Evropských společenství, jeho pojem a prameny	78
2.3 Sbližování předpisů České republiky s právem Evropských společenství	79
Kapitola V. Ústava a její příprava	82
1. Význam přípravy ústavy	82
2. Obsah ústavní regulace, jeho systematika	82

3. Programovost ústavy	83
4. Politickoprávní funkce ústavy	84
5. Vědecký přístup k zvládnutí ústavní regulace	84
6. Organický vztah ústavy k ostatním právním předpisům	84
7. Závěr	85
Kapitola VI. Příprava zákonů a jejich projednání	86
1. Zahájení legislativního procesu a příprava návrhu zákona	86
1.1 Věcný záměr zákona zpracovaný ministerstvem a jeho projednání	87
1.2 Návrh zákona (v paragrafovaném znění) a jeho náležitosti	89
1.2.1 Důvodová zpráva	89
1.2.2 Předkládací zpráva a její obsah	90
1.2.3 Návrh prováděcího právního předpisu	91
1.2.4 Úprava novely zákona	91
1.3 Projednání návrhu zákona před jeho předložením zákonodárnému orgánu	92
1.3.1 Meziministerské připomínkové řízení	92
1.3.2 Projednání návrhu zákona Legislativní radou vlády a v jejích pracovních komisích	94
1.3.3 Vládní návrh zákona	95
2. Příprava zákonné úpravy ve zvláštních případech	96
2.1 Stav legislativní nouze	96
2.2 Neodkladné přijetí zákona k rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů	97
2.3 Příprava zákonného opatření Senátu	97
2.4 Stav ohrožení státu nebo válečný stav	97
3. Příprava stanoviska vlády k návrhům zákonů, jejichž předkladatelem není vláda	97
Kapitola VII. Legislativní proces v zákonodárném orgánu	98
1. Projednání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně	98
1.1 Podávání návrhů zákonů a jednání o nich	98
1.2 Zvláštnosti jednání o návrhu zákona o státním rozpočtu	99
1.3 Schvalování zákonné úpravy za mimořádných okolností	100
1.3.1 Stav legislativní nouze	100
1.3.2 Neodkladné přijetí zákona k rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů	100
1.3.3 Stav ohrožení státu nebo válečný stav	100
1.4 Postoupení návrhu zákona Senátu	101
1.5 Postoupení přijatého zákona prezidentu republiky	101
2. Projednání zákonných úprav v Senátu	101
2.1 Jednání o návrzích zákonů	101
2.2 Zkrácené jednání o návrzích zákonů	102
2.3 Jednání o návrzích zákonných opatření Senátu	103
2.4 Příprava návrhů zákonů podávaných Senátem Poslanecké sněmovně	103

3. Kontrola ústavnosti zákonů	104
Kapitola VIII. Příprava podzákoných prováděcích právních předpisů	106
1. Způsob přípravy prováděcích právních předpisů	106
2. Charakteristika prováděcího právního předpisu	107
3. Nařízení vlády	107
4. Vyhlášky ústředních orgánů státní správy	109
5. Závěr	110
Kapitola IX. Závěr legislativního procesu	112
1. Schvalování právního předpisu	112
2. Podepisování právního předpisu	113
3. Publikace právního předpisu	114
3.1 Pravidla pro vydávání Sbírký zákonů	115
3.2 Dostupnost Sbírký zákonů	115
3.3 Sbírká mezinárodních smluv	116
4. Platnost a účinnost právních předpisů	116
5. Závěr legislativního procesu	117
Kapitola X. Místní právní předpisy	119
1. Ústavní a zákonný podklad pro tvorbu místních právních předpisů	119
2. Právní předpisy obce a kraje	120
2.1 Právní předpisy obce	120
2.2 Náležitosti tvorby právních předpisů obce	121
2.3 Právní předpisy kraje	123
3. Kontrola ústavnosti	124
ČÁST ČTVRTÁ. Metodika a technika tvorby právních předpisů	127
Kapitola I. Obecné metodické přístupy ke tvorbě práva	130
1. Obecná závaznost, stabilita, reálnost a racionalizace	130
2. Systémovost, jednota a soulad	131
3. Soustředění, specializace, podrobnost	132
4. Výrazová stránka právních norem, sdělnost a srozumitelnost, právní jazyk	132
4.1 Výrazová stránka	132
4.2 Právo jako zvláštní informační systém	133
4.3 Jazyk právního předpisu	134
5. Normativní a nenormativní části právního předpisu	135
Kapitola II. Legislativně technická stránka tvorby právních norem	136
1. Legislativní technika a konstrukce právní normy	136
2. Míra abstrakce a konkrétnosti právní normy – rigidita a elasticita	139
2.1 Míra abstrakce a konkrétnosti právní normy	139
2.2 Striktní právní norma	139
3. Zvláštnosti jednotlivých druhů právních norem	140

Kapitola III. Vnitřní členění právních předpisů	141
1. Pojmy spojené s členěním právního předpisu	141
2. Hierarchické členění právního předpisu	141
2.1 Hierarchie členění	141
2.2 Členění ústavního zákona a členění novely	142
2.3 Příloha k právnímu předpisu	142
Kapitola IV. K obsahovým částem a náležitostem právního předpisu	143
1. Preambule, základní zásady, úvodní ustanovení. Obecná a zvláštní část	143
1.1 Preambule	143
1.2 Základní zásady	143
1.3 Úvodní ustanovení	143
1.4 Obecná a zvláštní část	144
2. Nadpisy, úvodní věty	144
2.1 Nadpisy v právních předpisech	144
2.2 Úvodní věty v právních předpisech	146
3. Zmocňovací ustanovení	146
3.1 Zákonné zmocnění k vydání prováděcího právního předpisu	146
3.2 Zmocnění k povolování výjimek ze zákona	147
3.3 Zmocnění k vyhlášení úplného znění zákona	147
4. Přechnodná ustanovení, derogace	148
4.1 Přechnodná ustanovení	148
4.2 Derogace	149
5. Působnost, účinnost	150
5.1 Působnost právního předpisu	150
5.2 Ustanovení o nabytí účinnosti právního předpisu	150
Kapitola V. Formálnětechnická stránka legislativní techniky a z ní plynoucí požadavky	152
1. Terminologie	152
1.1 Přesnost významu používaných pojmů	152
1.2 Synonyma, homonyma	153
1.3 Sbližování pojmů, simplifikace	154
1.4 Archaismy, novotvary a cizí slova	154
2. Legální definice a explikace	155
3. Zákonné výpočty, varianty	156
4. Analogie, recepce právních norem, odkaz, poznámka pod čarou	157
4.1 Analogie	157
4.2 Recepce právních norem	157
4.3 Odkaz v právním předpisu	157
4.4 Poznámka pod čarou	158
5. Domněnky a fikce	158
6. Citace, zkratky, číslovky	159
6.1 Citace	159
6.1.1 Citace právního předpisu	159
6.1.2 Citace jednotlivých ustanovení, vět a číslic v právních předpisech	161

6.2 Zkratky	161
6.2.1 Legislativní zkratky	161
6.2.2 Zkratky úředních sbírek	162
6.3 Číslovky a peněžitě částky	162
7. Legislativnětechnické požadavky na obsah novely	162
Slovníček latinských výrazů a rčení	163
Seznam použité literatury	169
Seznam právních předpisů	170
Věcný rejstřík	171